

Brúnna agus tarraingtí

Súil thapa ar an gceacht

Ardaigh liathróid bhog amháin agus fiafraigh conas is féidir í a bhogadh gan cic a thabhairt di—glac le haon smaoineamh. Léirigh brú (rollann bos oscailte an liathróid uait) agus tarraingt (tarraingíonn sreangán an bréagán tarraingthe níos gaire), agus ansin déan taispeántas gasta leis an doras: is tarraingt é an doras a oscailt i do threo féin, is brú é é a bhrú chun é a dhúnadh. Roinn an rang ina thrí ghrúpa le haghaidh stáisiún gearr—an bréagán a tharraingt, an taos a bhrú, an liathróid a rolladh agus a stopadh—agus iad ag ainmniú brú nó tarraingthe agus an méid a tharla. Críochnaigh le géaitsíocht choirp agus le comhrá beirte; níl aon leathanach den Dialann Imscrúdaithe ann.

Cuspóirí foghlama

- Brú agus tarraingt a dhéanamh agus a rá cé acu ceann a d'úsáid siad
- A thabhairt faoi deara gur féidir le brú nó le tarraingt rud a chur ag bogadh, é a stopadh, nó a chruth a athrú

Roimh an gcloigín – ullmhúchán

Roimh an gcloigín, socraigh trí stáisiún ar an urlár: bréagán tarraingthe ar lána marcáilte le téip, taos súgartha i bpota, liathróid bhog ar lána urláir. Coinnigh liathróid bhog amháin agus an bréagán tarraingthe i do lámh don léiriú ar an mbrat urláir; fág na stáisiúin clúdaithe nó taobh thiar díot go dtí an cúrsa súgartha. Don rang ar fad amháin atá taispeántas an dorais—duine fásta ag an doras, agus an doras dúnta ina dhiaidh sin.

Ábhair

Mír	Líon	Do gach	Foinse	Ionadach saor
taos súgartha (cnapán beag)	1	dalta	seomra ranga	cré mhúnlaithe bhog nó píosa beag de thaos aráin bog
bréagán tarraingthe nó cairtín beag	1	rang	seomra ranga	bosca beag cairtchláir agus sreangán ceangailte trí dhá pholl ann
liathróid bhog	1	rang	seomra ranga	péire stocaí rollta suas
téip chumhdaigh (do lána gearr ar an urlár)	1	rang	seomra ranga	dhá théad scipeála leagtha go comhthreomhar mar imill don lána

Pointe sábháilteachta

Brúigh agus tarraing go réidh, i bhfad ó aghaidheanna, ó bharraicíní agus ó chairde. Ní rollaítear na liathróidí ach ar an urlár. Fanann doras an tseomra ranga dúnta le linn an chúrsa súgartha, tar éis an taispeántais ghearr a stiúrann duine fásta.

Céimeanna teagaisc

- **Ag Tosú:** Ná coinnigh ach an liathróid bhog. Fiafraigh conas a d'fhéadfaimis í a chur ag bogadh gan cic a thabhairt di. Glac le séideadh, rolladh nó claonadh—ná hainmnigh brú ná tarraingt fós. Déan miongháire agus abair go mbainfidh tú triail as cuid dá smaointe ar ball.
- **Brú nó tarraingt?:** Léiriú beo: brúigh an liathróid uair amháin ionas go rollann sí uait; tarraing an bréagán uair amháin ionas go dtagann sé níos gaire. Ainmnigh an treo gach uair. Ag an doras, osclaíonn páiste amháin an doras ina threo féin (tarraingt), agus brúnn páiste eile é chun é a dhúnadh (brú); abair na focail d'aon ghuth leis an rang. Fanann duine fásta ag an doras don taispeántas seo amháin—ní stáisiún é an doras.
- **Cúrsa súgartha brú agus tarraingthe:** Trí ghrúpa, grúpa amháin ag gach stáisiún; buail do bhosa le go mbogfaidh siad ar aghaidh gach trí nó ceithre nóiméad, ionas go dtabharfaidh gach grúpa cuairt ar na trí stáisiún. Siúil timpeall agus fiafraigh: Brú nó tarraingt a bhí ansin? Cad a rinne an rud? Glac páirt ar feadh tamaillín má tá léiriú ag teastáil ó ghrúpa, agus ansin bog ar aghaidh. Bí cinnte go gcoinnítear lámha glan ó aghaidheanna, ó bharraicíní agus ó chairde.
- **Cad a thugamar faoi deara?:** Ciorcal ar an mbrat urláir. Iarr ar cheathrar nó cúigear páistí gníomh amháin a léiriú le geáitsí; deir an rang d'aon ghuth cé acu brú nó tarraingt a bhí ann. Athluaigh é in abairtí iomlána: Tharraing tú an bréagán agus bhog sé i do threo. Bhrúigh tú an taos agus d'athraigh a chruth. Is féidir le páistí cúthaile pointeáil fad a ainmníonn tusa é.
- **Cé a úsáideann brúnna agus tarraingtí?:** Insíonn gach páiste brú nó tarraingt amháin ón lá inniu dá pháirtí. Tabhair sampla gasta ón saol laethúil—bugaí, mála scoile, bosca—agus ansin iarr smaoineamh nó dhó ó bhéal má bhíonn am ann. Má stopann an comhrá: An féidir le brú rud a stopadh? An féidir le brú cruth an taois a athrú?

Cad ba cheart a fheiceáil

Ainmníonn formhór na Naíonán Sóisearach brú nuair a rollann an liathróid uathu nó nuair a leacaítear an taos, agus tarraingt nuair a thagann an bréagán níos gaire. Tugann go leor acu faoi deara freisin gur brúnna iad stopadh (lámh ar liathróid atá ag rolladh) agus athrú crutha (taos leacaithe). Má deir páiste gur bhog an liathróid léi féin, fill ar na lámha: is é do bhrú féin a chuir ag imeacht í. Ná mol rudaí breise, mar shampla brú le méara nó leis an mbolg, ach amháin má ainmníonn siad an treo fós.

Míthuiscintí agus idirghabhálacha

- **Is brú é aon teagmháil—ní úsáideann na páistí an treo.** — Pointeáil ar lámha an pháiste agus ar an rud: is brú é rud a bhogadh uaim; is tarraingt é rud a bhogadh i mo threo. Déan rolladh na liathróide agus tarraingt an bhréagáin arís, uair amháin an ceann, agus abair an focal d'aon ghuth leis an rang.
- **Bhog an liathróid léi féin—déanann siad dearmad gurbh iad a lámha a rinne an obair.** — Fill go réidh ar an ngníomh: Is é do bhrú féin a chuir ag imeacht í. Iarr orthu brú amháin eile a dhéanamh agus an liathróid ina stad ar dtús, agus 'brú' a rá agus í ag rolladh.
- **Ní brú é stopadh ná leacú—ní áirítear ach gluaiseacht a thosú.** — Ag stáisiún na liathróide, stop an rolladh le lámh éadrom agus ainmnigh mar bhrú é. Ag an taos, brúigh cothrom é agus abair gur athraigh an brú a chruth.

Difreáil

Ag teacht chun cinn	Ag forbairt	Inniúil
• Taispeáin cárta pictiúir brú nó tarraingthe ag an stáisiún ionas gur féidir leis an bpáiste pointeáil fad a ainmníonn tú an focal agus an méid a tharla.	• Fiafraigh tar éis gach seal: Brú nó tarraingt a bhí ansin? Cad a rinne an rud—ar bhog sé, ar stop sé, nó ar athraigh a chruth?	• Ag stáisiún na liathróide, bain triail as brú beag agus as brú níos mó agus abair cé acu a chuaigh níos faide—ach ainmnigh an dá cheann mar bhrúnna fós.

Nasc traschuraclaim

Nasc leis an gcomhrá faoi ghluaiseacht sa Chorpoideachas—liathróid a bhrú, téad a tharraingt—agus le teanga ó bhéal: abairtí iomlána a ainmníonn brú nó tarraingt.